

УДК 636.7 (474.53):619.616.995.132

ПОШИРЕННЯ ДИРОФІЛЯРІОЗУ СОБАК В УМОВАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**ЄВСТАФ'ЄВА В.О.**, д. вет. наук, доцент
СОРОКОВА С.С., студентка
СОРОКОВА В.В., к. вет. наук, доцентПолтавська державна аграрна академія,
м. Полтава
evstva@ukr.net

Проведені моніторингові дослідження інфекційних та інвазійних захворювань собак на території Полтавської області. За результатами статистичних даних звітної документації Головного управління ветеринарної медицини в Полтавській області за 2009–2013 рр. встановлено значне поширення дирофіляріозу собак. З числа заразної патології у собак інфекційні захворювання реєстрували в 4,83 % тварин, інвазійні – 24,38 %

Собаки, дирофіляріоз, поширення, інфекційні та інвазійні захворювання, питома вага

Вступ. Дирофіляріоз відноситься до групи інвазійних захворювань, що викликаються нематодами родини *Filariidae*, і характеризується трансмісивним шляхом передачі, повільним розвитком й тривалим перебігом. Близько 200 видів філярій паразитують у тварин і людини, з них 7 паразитують тільки у людини (*Wuchereria bancrofti*, *Brugia malai*, *Onchocerca volvulus*, *Loa Loa*, *Mansonella streptocerca*, *M. perstans* і *M. ozzardi*). Деякі види філярій роду *Dirofilaria*, паразитуючі у тварин, можуть інвазувати й людину [1, 2].

За останні роки, за даними різних авторів, у багатьох регіонах світу відзначено зростання інфекцій та інвазій, що передаються людині через кровосисних комарів трансмісивним шляхом, в тому числі й дирофіляріозу. До середини минулого століття було діагностовано лише кілька десятків випадків дирофіляріозу, а за останні 50 років їх кількість різко зросла [6]. З 1995 по 2000 рр. виявлено 372 нових випадки в 25 країнах світу, а до 2003 року кількість виявлених випадків інвазування людини *D. repens* досягло 782 [5]. На сьогоднішній день дирофіляріоз м'ясоїдних тварин і людини реєструється на території 37 держав [7].

На території України захворювання вперше зареєстровано у 1911 р. в Криму. В подальшому дослідники виявляли дирофілярій у собак на різних територіях міст Києва, Одеси, Севастополя, Сімферополя, Харкова, а також на території Київської, Чернігівської, Сумської, Полтавської, Харківської та інших областей України [4].

За даними вчених в центральних регіонах

України ураженість собак досягає 45,16 %. Причому до дирофіляріозу сприйнятливі собаки всіх вікових груп. Собаки віком від 2 до 13 років уражені дирофіляріями приблизно однаково, тоді як тварини старше 12 років уражаються частіше [3].

В зв'язку з вищезазначеним є актуальним вивчення особливостей поширення дирофіляріозу собак на території Полтавської області.

Мета досліджень. Мета роботи полягала у вивченні поширення дирофіляріозу собак в умовах Полтавської області, а також у визначенні питомої ваги дирофіляріозної інвазії у загальній заразній патології собак.

Матеріал і методи досліджень. Наукова робота виконана впродовж 2013–2014 рр. на базі наукової лабораторії паразитології кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи факультету ветеринарної медицини Полтавської державної аграрної академії. Моніторингові дослідження щодо заразної патології собак на території Полтавської області проводили, використовуючи статистичні дані річних звітів Головного управління ветеринарної медицини в Полтавській області за 2009–2013 рр.

Результати досліджень та їх обговорення. За результатами проведених досліджень вивчення статистичних даних звітної документації Головного управління ветеринарної медицини в Полтавській області за 2009–2013 рр. встановлено значне поширення дирофіляріозу собак на території Полтавської області (рис. 1).

Так, середня екстенсивність дирофіляріоз-

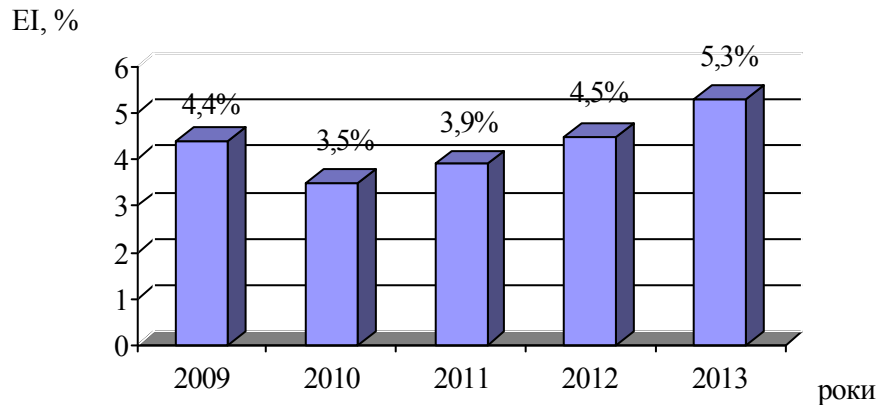

Рис. 1. Екстенсивність дирофіляріозної інвазії собак на території Полтавської області (2009–2013 рр.)

ної інвазії (EI) за досліджуваний період становила 4,36 % (з 4999 обстежених собак 218 голів виявилися інвазованими дирофіляріями). Причому коливання показників ураженості собак були незначними і становили: у 2009 році – 4,4 % (з 249 обстежених собак 11 голів виявилися інвазованими дирофіляріями), 2010 – 3,5 % (з 1120 обстежених собак – 39 інвазованих), 2011 – 3,9 % (з 1115 обстежених – 44 інвазованих), 2012 – 4,5 % (з 1236 обстежених – 56 інвазованих), 2013 році – 5,3 % (з 1279 обстежених – 68 інвазованих). Тобто, починаючи з 2009 р. і до 2010 р., на території Полтавської області EI дирофіляріями в собак поступово знижувалася на 0,9 %, а вже з 2011 р. EI почала зростати і в 2013 р. становила 5,3 %.

Отже, дирофіляріоз собак є поширеною інвазією в собак на території Полтавської області, показники ураженості якої упродовж 2009–

2013 рр. зросли на 0,9 %. На нашу думку, це пов'язано зі зміною кліматичних умов у даному регіоні, що сприяє розширенню ареалу проміжних хазяїв – комарів та подовженням активного стану комах.

Встановлено, що на території Полтавській області упродовж 2009–2013 рр. з числа заразної патології у собак інфекційні захворювання реєстрували в 4,83 % тварин (з 373 обстежених собак 18 голів виявилися хворими на інфекційні захворювання), інвазійні – 24,38 % (з 20992 обстежених собак 5117 голів виявилися інвазованими збудниками паразитозів) (рис. 2). Як видно з рис. 2, інвазійні захворювання собак виявляли частіше у 5,05 рази, ніж інфекційні захворювання, що вказує на значне поширення паразитарних захворювань серед собак даного регіону.

При дослідженні розподілу ступеню ураженості собак збудниками інвазійних захворю-

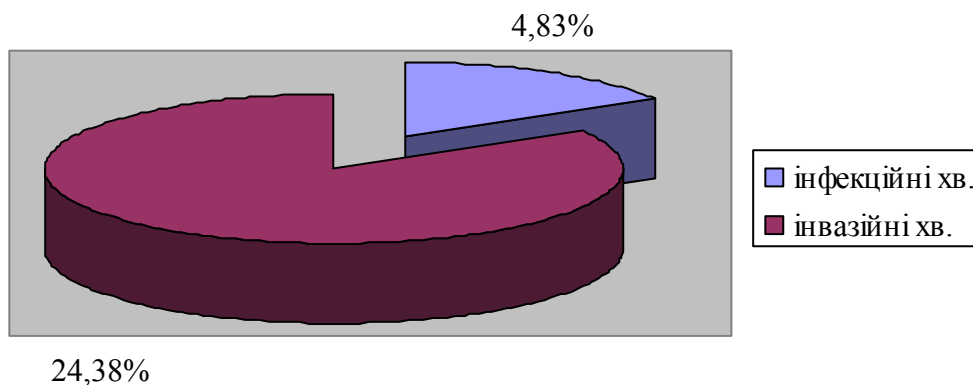

Рис. 2. Питома вага інфекційних та інвазійних захворювань у заразній патології собак на території Полтавської області (2009–2013 рр.)

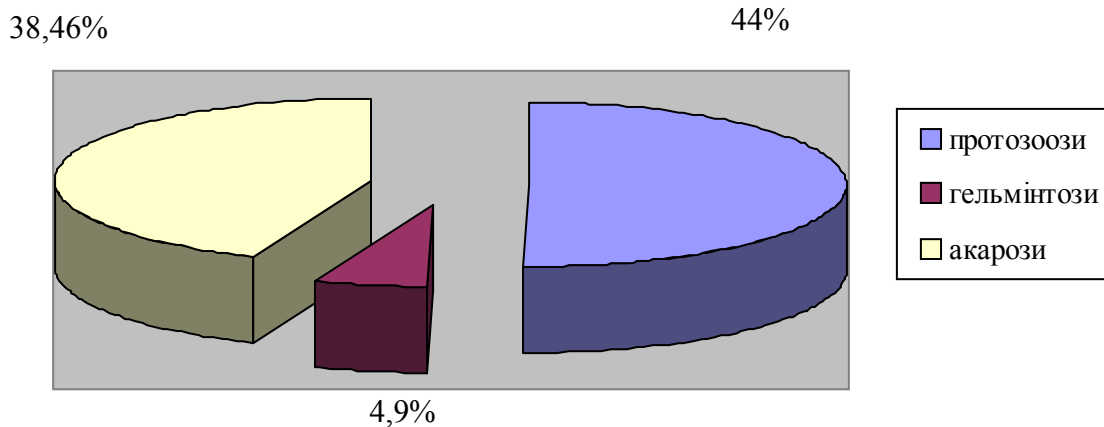

Рис. 3. Питома вага протозоозів, гельмінтозів та акарозів у інвазійній патології собак на території Полтавської області (2009–2013 рр.)

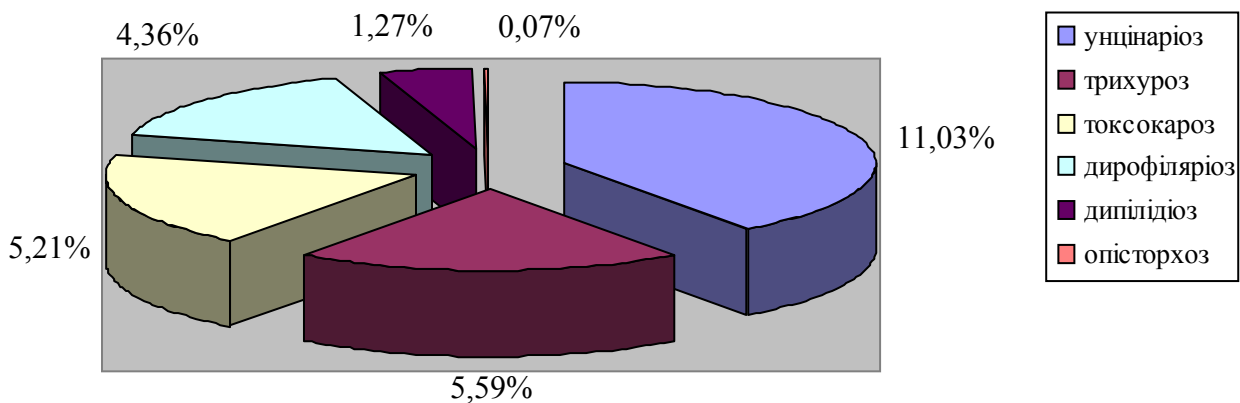

Рис. 4. Поширення гельмінтозів собак на території Полтавської області (2009–2013 рр.)

вань встановлено, що найчастіше реєстрували протозоози, а саме бабезіоз (EI=44 %) та акарози: саркоптоз, демодекоз, отодектоз (EI=24,38 %). Рідше виявляли гельмінтози: унцінаріоз, токсокароз, опісторхоз, дирофіляріоз, дипілідіоз, трихуроз (EI=4,9 %) (рис. 3).

Причому найбільш поширеними гельмінтозними захворюваннями у собак на території Полтавської області виявилися унцінаріоз (EI=11,03%, з 1840 обстежених собак 203 – виявилися інвазованими), трихуроз (5,59 %, з 143 обстежених собак 8 – інвазовані), токсокароз (5,21%, з 365 обстежених собак 19 – інвазовані) та дирофіляріоз (4,36 %, з 4999 обстежених собак 218 – інвазовані). Рідше реєстрували дипілідіоз (EI=1,27 %, з 550 обстежених собак 7 – інвазовані) та опісторхоз (0,07 %, з 1373 обстежених собак 1 – інвазована) (рис. 4).

Отже, дирофіляріозна інвазія є одним з поширених гельмінтозів собак на території Пол-

тавської області, дослідженням якої з кожним роком приділяють все більше уваги.

Висновки та перспективи подальших розробок.

1. Дирофіляріоз є одним з чотирьох найбільш поширених гельмінтозів собак на території Полтавської області, а саме: унцінаріозу (EI=11,03 %), трихурозу (5,59 %) та токсокарозу (5,21 %).

2. Середньорічний показник неблагополуччя щодо дирофіляріозу собак на території Полтавської області за період дослідження (2009-2013 рр.) становить 4,36 %, найвищим він був у 2013 р. – 5,3%.

Перспектива подальших досліджень полягає у вивченні сезонної та вікової динаміки дирофіляріозу собак, а також у з'ясуванні патолого-анатомічних й гістоморфологічних змін в органах та тканинах за дирофіляріозу собак, обумовленого паразитуванням *D. immitis*.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архипов И. А. Дирофиляриоз / И. А. Архипов, Д. Р. Архипова. – Москва: Россельхозакадемия, 2004. – 194 с.
2. Бронштейн А. М. Дирофиляриоз человека в Московском регионе / А. М. Бронштейн, В. Г. Супряга, Б. И. Ставровский [и др.] // Мед. Паразитология, – 2003. – № 3. – С. 51–55.
3. Дахно І. С. Дирофіляріоз собак у Північно-Східній частині України / І. С. Дахно, Ю. П. Немешкало, Г. П. Дахно, К. П. Шкурка // Зб. матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин», 8–9 жовтня 1998 р., м. Київ: тези доп. – К., 1998. – С. 97–99.
4. Карвовський О. Дирофіляріоз собак у Криму / О. Карвовський, О. Макаревич, Ю. Тростянецька, Т. Макаревич // Вет. медицина України. – 1997. – № 5. – С. 26.
5. Pampiglione S. Dirofilariasis due to *Dirofilaria repens* in Italy, an emergent zoonosis: report of 60 new cases / S. Pampiglione, F. Rivasi, G. Angeli et al. / Histopathology. 2001. – V. 38, № 4. – P. 44–354.
6. Raccurt C. P. Dirofilariasis, an underestimated emerging zoonosis in France / C. P. Raccurt / Med. Trop. 1999. – V. 59, № 4. – P. 389–400.
7. Simon F. Heartworm infection in humans and animals / F. Simon, C. Genchi / Ediciones universidad de Salamanca. – 2001. – 210 p.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ ДИРОФИЛЯРИОЗА СОБАК В УСЛОВИЯХ ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

Евстафьева В.А., Сорокова С.С., Сорокова В.В.

Полтавская государственная аграрная академия, г. Полтава

Проведены мониторинговые исследования инфекционных и инвазионных заболеваний собак на территории Полтавской области. По результатам статистических данных отчетной документации Главного управления ветеринарной медицины в Полтавской области за 2009–2013 гг. Установлено значительное распространение дирофиляриоза собак. Из числа заразной патологии у собак инфекционные заболевания регистрировали в 4,83% животных, инвазионные – 24,38%

Собаки, дирофиляриоз, распространение, инфекционные и инвазионные заболевания, удельный вес

DISTRIBUTION OF DIROFILARIOSIS IN DOGS IN CONDITIONS OF POLTAVA REGION

V. Yevstafieva, S. Sorokova, V. Sorokova

Poltava State Agricultural Academy, Poltava

Conducted monitoring studies of infectious and parasitic diseases of dogs in the territory of Poltava region. According to the results of statistical data reporting documentation Main Directorate of Veterinary Medicine in the Poltava region for the period of 2009–2013. Found significant spread of dirofilariasis in dogs. Among infectious diseases in dogs infections were recorded in 4,83% of the animals, invasive – 24,38%

Dogs, dirofilariosis, distribution, infectious and parasitic diseases, specific gravity